

Інформація про здійснення Міністерством освіти і науки України державної регуляторної політики у 2020 році

Відповідно до абзацу другого пункту 1 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630 (далі - Положення), Міністерство освіти і науки України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

Міністерство освіти і науки України діє в межах компетенції, визначеної Конституцією України, законами України та Положенням, відповідно до яких систематично вживає всіх необхідних заходів, спрямованих на вдосконалення правового регулювання господарських і адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання.

На виконання основних принципів державної регуляторної політики, передбачених Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі - Закон), Міністерством постійно проводилася робота, спрямована на вдосконалення правового регулювання господарських і адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання.

Розроблення проєктів регуляторних актів здійснювалося відповідно до Плану діяльності Міністерства освіти і науки України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки, з підготовки проєктів регуляторних актів на 2020 рік, затверджених наказом МОН від 27.11.2019 № 1486, який розміщено на офіційному вебсайті Міністерства.

Крім того, на виконання низки доручень Кабінету Міністрів України та з метою реалізації положень прийнятих Законів України, МОН здійснювало розроблення проєктів регуляторних актів, які були включені до зазначеного Плану додатково.

Загалом, протягом 2020 року Міністерством було розроблено 34 регуляторних акта, з яких:

проектів законів – 2;

нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України – 8;

нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України – 24.

Характеристика аналізу проблем.

Проблеми, які вирішувались Міністерством протягом звітного періоду.

Регуляторні акти, які розроблені Міністерством, стосуються, зокрема таких сфер господарської діяльності та правовідносин щодо:

забезпечення реалізації права на дітей на дошкільну освіту, в тому числі з особливими освітніми потребами, удосконалення правового регулювання діяльності закладів дошкільної освіти;

забезпечення реалізації права на загальну середню освіту, удосконалення правового регулювання діяльності закладів освіти, які організують здобуття загальної середньої освіти за інституційною, індивідуальною, дуальною формами, відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту»;

врегулювання механізму організації дистанційного навчання в закладах освіти, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти;

удосконалення правового регулювання механізму оцінювання компетентностей та результатів навчання здобувачів загальної середньої освіти, зокрема учнів початкових класів відповідно до Концепції Нової української школи, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р, та Державного стандарту;

впровадження правового регулювання процедури проведення експертизи та механізму затвердження освітніх програм, розроблених не на основі типових освітніх програм, та надання можливості закладам повної загальної середньої освіти використовувати освітні програми в освітньому процесі;

удосконалення правового регулювання механізму надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам та рекомендацій щодо їх використання в освітньому процесі;

забезпечення реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту та забезпечення безпечного інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти, зменшення витрат на операційну діяльність роботи інклюзивно-ресурсних центрів, автоматизації документообігу, підвищення фахового потенціалу персоналу тощо;

забезпечення реалізації права дітей на позашкільну освіту, удосконалення правового регулювання діяльності закладів позашкільної освіти;

забезпечення правових норм формування та реалізації єдиної узгодженої державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

реалізації права на професійну (професійно-технічну) освіту, удосконалення правового регулювання діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти у сфері організації здобуття освіти за інституційною формою;

встановлення та забезпечення врахування прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу здобуття професійної (професійно-технічної) освіти за дуальною формою;

встановлення єдиних підходів визнання в Україні професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах, задля сприяння реалізації права громадян України, громадян інших держав, біженців та осіб, які потребують додаткового захисту або тимчасового захисту щодо підтвердження професійної кваліфікації, здобутої за межами України;

визначення обов'язкових етапів для розроблення та затвердження стандартів професійної (професійно-технічної) освіти;

створення уніфікованих правил проживання у гуртожитках закладів фахової передвищої та вищої освіти. Врегулювання питання надання жилої площі, вселення на надану жилу площу, користування жилою площею та виселення з гуртожитків осіб, які навчаються у зазначених закладах та інших осіб, які проживають в ньому;

унормування процесів конкурсного відбору до закладів фахової передвищої освіти;

унормування процедур проходження акредитації освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, а також встановлення критеріїв оцінювання якості освітньої програми;

удосконалення процедури ліцензування у сферах вищої, післядипломної, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), повної загальної середньої, дошкільної освіти та ліцензійних вимог у частинах кадрового, матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення, а також визначення мінімальних вимог для започаткування та провадження освітньої діяльності у сфері позашкільної освіти;

створення сприятливих умов для здійснення інноваційної діяльності та комерціалізації результатів наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок та удосконалення функціонування наукових парків в Україні;

стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій шляхом створення умов для підвищення мотивації авторів до впровадження

розроблених ними технологій, збільшення обсягів комерціалізації технологій, створених за бюджетні кошти, забезпечення технологічного оновлення і підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва;

забезпечення моніторингових досліджень, удосконалення правового регулювання здійснення контролю за напрямками використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, і виплатою винагороди авторам таких технологій та особам, що здійснюють їх трансфер».

Проекти регуляторних актів, які розроблені Міністерством та спрямовані на вирішення вказаних проблем, на сьогодні перебувають на стадії погодження із заінтересованими органами або є такими, що прийняті у порядку, встановленому законодавством.

Зокрема, за результатами опрацювання, у звітному періоді видано такі накази Міністерства:

від 12.12.2019 № 1552 «Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18.02.2020 за № 182/24465;

від 12.12.2019 № 1551 «Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.02.2020 за № 193/34476;

від 21.11.2019 № 1452 «Про затвердження Положення про особливості користування гуртожитками закладів фахової передвищої та вищої освіти», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за № 114/34397;

від 12.12.2019 № 1553 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних наукових ліцеїв та наукових ліцеїв-інтернатів», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.02.2020 за № 174/34457;

від 06.04.2020 № 482 «Про затвердження Порядку подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої (фахової передвищої) освіти в 2020 році», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 09.06.2020 за № 501/34784;

від 19.08.2020 № 1069 «Про затвердження Порядку допуску до освітньої діяльності в системі освіти пластових виховників та скаутлідерів за пластовою, скаутською освітньою (навчальною) програмою чи пластовим або скаутським методом», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05.10.2020 за № 971/35254;

від 03.06.2020 № 753 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30 жовтня 2019 року № 1350», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25.06.2020 за № 586/34869;

від 20.07.2020 № 931 «Про затвердження Порядку надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11.11.2020 за № 1119/35402;

від 08.09.2020 № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.09.2020 за № 941/35224;

від 30.07.2020 № 984 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30 жовтня 2019 року № 1350», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.09.2020 за № 840/35123;

від 30.10.2020 № 1342 «Про затвердження Умов прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти в 2021 році», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11.12.2020 за № 1235/35518.

Окрім того, протягом 2020 року прийнято постанови Кабінету Міністрів України:

від 03.03.2020 № 180 «Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»;

від 22.07.2020 № 625 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України»;

від 25.06.2020 № 565 «Про затвердження форми сертифіката про акредитацію освітньої програми і Порядку оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку таких сертифікатів».

Проблеми, вирішення яких можливе найближчим часом:

урегулювання механізму визначення спроможності юридичних осіб здійснювати громадську акредитацію закладів освіти;

визначення основних засад підтримки педагогічного працівника закладу освіти, призначеного на посаду вперше, у провадженні ним педагогічної діяльності та набуті (вдосконаленні) його фахової майстерності;

удосконалення процедури переведення учнів на наступний рік навчання;

урегулювання механізму визначення спроможності юридичних осіб здійснювати незалежне оцінювання якості освіти;

удосконалення механізму функціонування Єдиної державної електронної бази з питань освіти, забезпечення ведення реєстру педагогічних працівників;

урегулювання механізму аналізу стану дотримання законодавства з питань освіти і забезпечення якості освіти на відповідній території;

врегулювання механізму підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які організують здобуття повної загальної середньої освіти;

визначення основних засад діяльності ліцеїв, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти;

створення механізму організації та регулювання освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;

оновлення та приведення адміністративної звітності з питань діяльності закладів дошкільної освіти до чинного законодавства;

запровадження сучасних методичних засад визначення кошторисної вартості наукових (науково-технічних) робіт, її планування та обліку;

унормування процесів конкурсного відбору до закладів фахової передвищої освіти.

Щодо стану дотримання Міністерством єдиного підходу до підготовки проєктів регуляторних актів.

На виконання Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» та з метою підвищення виконавської дисципліни при підготовці та супроводі проєктів регуляторних актів МОН видано наказ від 26.07.2018 № 825 «Про забезпечення реалізації заходів, спрямованих на виконання Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», яким керівникам структурних підрозділів Міністерства та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, доручено забезпечити дотримання вимог Закону під час підготовки проєктів регуляторних актів.

Щодо здійснення аналізу регуляторного впливу при підготовці проєктів регуляторних актів.

Упродовж 2020 року Міністерством та центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, під час підготовки проєктів регуляторних актів розроблявся аналіз регуляторного впливу відповідно до вимог, які встановлені Методикою проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 року № 308.

Щодо проведення роботи з планування діяльності стосовно підготовки проєктів регуляторних актів та внесення, у разі потреби, до плану відповідних змін.

З метою дотримання принципу передбачуваності та на виконання статті 7 Закону наказом Міністерства від 27.11.2019 № 1486 затверджено План діяльності Міністерства освіти і науки України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом

Міністрів України через Міністра освіти і науки України, з підготовки проєктів регуляторних актів на 2020 рік (далі – План), який оприлюднений на офіційному вебсайті Міністерства у рубриці «Регуляторна політика».

Зазначений План містить визначення видів і назв проєктів регуляторних актів, обґрунтування необхідності їх прийняття, строків підготовки проєктів та назв структурних підрозділів, відповідальних за розроблення проєктів регуляторних актів.

Крім того, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 26 липня 2018 року № 825 «Про забезпечення реалізації заходів, спрямованих на виконання Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» керівники структурних підрозділів Міністерства та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, зобов'язані забезпечити у випадку, якщо проєкт регуляторного акта не внесений до затвердженого Плану, внесення відповідальним виконавцем (розробником проєкту регуляторного акта) відповідних змін до Плану не пізніше десяти робочих днів з дня початку підготовки цього проєкту, але не пізніше дня оприлюднення цього проєкту.

Щодо оприлюднення проєктів регуляторних актів.

Відповідно до статті 9 Закону проєкти регуляторних актів разом із відповідними аналізами регуляторного впливу, головним розробником яких було Міністерство, оприлюднювалися на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань у рубриках «Регуляторна політика» та «Громадськості».

Щодо опрацювання одержуваних зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань у процесі підготовки проєктів регуляторних актів та виконання заходів з відстеження їх результативності.

Усі зауваження і пропозиції, що надходили до відповідного проєкту регуляторного акта та аналізу регуляторного впливу, одержані протягом встановленого строку, в обов'язковому порядку розглядалися Міністерством освіти і науки України. За результатами розгляду, Міністерством повністю чи частково враховувалися одержані зауваження і пропозиції, або мотивовано відхилялись.

Щодо систематизації регуляторних актів.

Міністерство освіти і науки України та центральні органи виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів

України через Міністра освіти і науки України, стосовно систематизації регуляторних актів, перш за все, діяли шляхом забезпечення дотримання принципу прозорості та передбачуваності регуляторної діяльності.

Щодо перегляду регуляторних актів та виконання заходів з відстеження їх результативності.

Відповідно до вимог статті 10 Закону стосовно кожного регуляторного акта послідовно здійснюється базове, повторне та періодичне відстеження його результативності, порядок проведення яких регламентується статтями 10, 13, 26 Закону та постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2004 р. № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта».

План відстеження результативності регуляторних актів, прийнятих і розроблених Міністерством освіти і науки України, на 2020 рік затверджено наказом МОН від 16.01.2020 № 50 «Про організацію виконання заходів з відстеження результативності дії регуляторних актів у 2020 році» та розміщено на офіційному вебсайті Міністерства.

Загалом протягом 2020 року було проведено 12 базових, 4 повторних відстеження результативності регуляторних актів.

Щодо оприлюднення органом виконавчої влади інформації про здійснення регуляторної діяльності.

Інформація про здійснення Міністерством освіти і науки України регуляторної діяльності оприлюднюється на офіційному вебсайті Міністерства у рубриках «Регуляторна політика» та «Громадськості».

Підбиваючи підсумки здійснення державної регуляторної політики Міністерством освіти і науки України у 2020 році, можна відзначити, що:

проводилася робота щодо планування діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів;

стосовно кожного проєкту регуляторного акта готувався аналіз регуляторного впливу;

зауваження і пропозиції від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань у процесі підготовки проєктів регуляторних актів та виконання заходів з відстеження їх результативності постійно опрацьовуються Міністерством;

забезпечено системність та узгодженість регуляторних актів із принципами державної регуляторної політики;

забезпечено прозорість регуляторної діяльності та врахування громадської думки, а також інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

